

Więcej dzieci w żłobkach?

8 grudnia 2022

8 grudnia Rada ds. Polityki Społecznej Unii Europejskiej zagłosuje nad projektem wprowadzającym zmiany do „Celów barcelońskich”. W projekcie proponuje się zwiększenie wymogu objęcia przez państwa członkowskie do 2030 r. opieką formalną dzieci do 3 roku życia z 33 proc. do 45 proc. Zarówno w nowym, jak i w dotychczasowym brzmieniu, „Cele barcelońskie” nie uwzględniają różnorodności polityk rodzinnych państw członkowskich, preferencji rodziców dotyczących form sprawowania opieki ani wiedzy naukowej o rozwoju dziecka w wieku do lat 3. „Cele barcelońskie” to próba ingerencji UE w zarezerwowany dla państw członkowskich obszar polityki rodzinnej poprzez uzależnienie finansowania z budżetu UE od realizacji „nieformalnych” zaleceń. Działania takie uderzają w zasadę pomocniczości, która jest jednym z filarów UE. Instytut Ordo Iuris przypomina swój raport „Opieka nad dziećmi do 3. roku życia w Polsce i na świecie. Aspekty prawne, ekonomiczne i społeczne”.

W czwartek 8 grudnia 2022 r. unijna Rada ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów będzie omawiać europejską strategię w dziedzinie opieki. Ministrowie

głosować będą m.in. w sprawie zaleceń dotyczących opieki nad dziećmi, które stanowią rewizję kontrowersyjnych „Celów barcelońskich” z 2002 r.

Ustalone przez Radę Europejską w 2002 r. „Cele barcelońskie” zakładają, że każde z państw członkowskich UE powinno objąć opieką formalną 90 proc. dzieci powyżej 3 lat i co najmniej 33 proc. dzieci do 3 roku życia. W ten sposób, poprzez faktyczne wymuszenie na matce podjęcia pracy zarobkowej jak najszybciej po porodzie, realizowana ma być „równość płci”. Jak podkreślono w „Celach barcelońskich”: „Państwa członkowskie powinny usunąć czynniki zniechęcające kobiety do udziału w rynku pracy”.

Unijni politycy tłumaczyli swoje postulaty m.in. dobrem dzieci, które rzekomo lepiej rozwijają się społecznie przebywając w opiece formalnej, a odseparowanie do rodziców ma lepiej wpływać na ich rozwój osobisty. W rzeczywistości badania naukowe wskazują, że szczególnie dla dzieci do lat 3 opieka kolektywna jest co do zasady niekorzystna, a najlepsze warunki rozwojowe daje im przebywanie z matką lub pod opieką kogoś z najbliższej rodziny.

Mimo że „Cele” nie mają charakteru wiążącego, to podobnie jak inne liczne dokumenty nielegislacyjne stanowią i nadal będą stanowić wyznaczniki dla działań UE – także w kwestiach finansowania z budżetu UE. Znajdujący się w „Celach” obowiązek monitorowania ich realizacji (a zatem m.in. monitorowanie odsetka dzieci objętych opieką formalną) w praktyce oznacza zależność pomiędzy realizacją niewiążących wymogów a środkami wypłacanymi z budżetu Unii danemu państwu. Powoduje to, że państwo chcące skorzystać z dofinansowania unijnego może podjąć decyzję o budowie żłobka (co pomoże w realizacji „Celów barcelońskich”), ale nie utworzy programu opartego na świadczeniu pieniężnym dla rodziców sprawujących opiekę osobistą (bo ta forma opieki nie jest uznawana za pożądaną przez UE). W ten sposób Unia realizuje swoją wizję opieki nad dziećmi sprawowanej poza rodziną – jako że „Cele barcelońskie”

nie przewidują wsparcia dla opieki sprawowanej bezpośrednio przez rodziców, w żadnym stopniu nie doceniając wartości, jaką jest pozostawianie dziecka pod opieką matki czy ojca. Powiązanie „Celów” z finansowaniem europejskim stwarza możliwość pośredniej ingerencji i wpływania na obszary kompetencji, za które przede wszystkim odpowiadają państwa członkowskie, w tym przypadku konkretnie na politykę rodzinną.

Nowa propozycja Komisji Europejskiej dotycząca rewizji „Celów barcelońskich” idzie w jeszcze bardziej radykalnym kierunku. W ostatecznej wersji tekstu proponuje się wymóg umieszczenia aż 50 proc. wszystkich dzieci w wieku od 0 do 3 lat pod opieką formalną do 2030 r., przy czym w państwach takich jak Czechy, Polska, Słowacja czy Węgry – gdzie ze względu na odmienną politykę rodzinną (np. dłuższe urlopy macierzyńskie, formy wsparcia materialnego umożliwiające dłuższe sprawowanie osobistej opieki przez rodziców) wymóg miałyby wynieść „zaledwie” 45 proc. dzieci w wieku 0-3 lat objętych opieką formalną.

Aktualne pozostaje pytanie o cel prób wymuszania przez UE umieszczania najmłodszych dzieci w placówkach i innych formach opieki pozarodzicielskiej w momencie, gdy państwo gwarantuje skuteczne i aprobowane przez rodziców formy wsparcia umożliwiające sprawowanie opieki osobiście przez matkę lub ojca. Podstawę prawną „Celów barcelońskich” stanowi art. 153 ust. 1 pkt 1 TFUE, który wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich w dziedzinie równości kobiet i mężczyzn pod względem szans na rynku pracy. Działania podejmowane przez UE godzą jednak w swobodę podejmowania decyzji nie tylko kobiet, ale całych rodzin, nie respektują przyjętych w poszczególnych państwach UE polityk rodzinnych, odzwierciedlając jedynie wąską, lewicową perspektywę, w której rodzina i macierzyństwo stanowią balast przeszkadzający w karierze i umniejszający pozycję kobiety. Narracja taka jest nie tylko błędna i szkodliwa, ale przede wszystkim bardzo krzywdząca dla milionów kobiet wykonujących pracę opiekuńczo-wychowawczą.

„System opieki nad najmłodszymi dziećmi to kluczowy element polityki rodzinnej – ma ogromne znaczenie rozwojowe, a w perspektywie długoterminowej w istotnym stopniu może warunkować potencjał demograficzny i ekonomiczny państwa. Dlatego konieczne jest przypominanie o wciąż obowiązującej UE zasadzie pomocniczości i jej obrona. „Cele barcelońskie” wymuszające na rządach państw bezpośrednio, a na rodzinach pośrednio separację rodziców od małego dziecka w imię realizacji tzw. równości płci, są doskonałym przykładem tego, jakie efekty przynosi umożliwienie podejmowania decyzji ideologom przekuwającym swe poglądy na zalecenia i programy tworzone w Brukseli. Państwa członkowskie muszą podjąć zdecydowaną obronę autonomii rodziny i prawa rodziców do decydowania o sposobie wychowania własnych dzieci” – podkreśla Anna Kubacka z Centrum Prawa Międzynarodowego Ordo Iuris.

W 2018 r. Instytut Ordo Iuris wydał kompleksowy raport „Opieka nad dziećmi do 3. roku życia w Polsce i na świecie. Aspekty prawne, ekonomiczne i społeczne”, w którym wskazano, że system opieki i formy wsparcia ze strony państwa powinny przede wszystkim odpowiadać potrzebom deklarowanym przez rodziców. Na podstawie licznych badań, doświadczenia innych państw, analizy kosztów i potrzeb przedstawiliśmy także propozycje rozwiązań, które realizowałyby prawdziwą politykę prorodziną. Badania opinii społecznej jednoznacznie wskazały także, że najbardziej preferowaną przez rodziców formą opieki jest opieka sprawowana osobiście.

Autorstwo: Filip_Bator

Zdjęcie: [LRCL](#) (CC0)

Źródło: [MediaNarodowe.com](#)